

elita^{uz}

Elektron Ilmiy
Jurnal

No.2 (2)
2024

MUNDARIJA

KIBER SPORTNI HUQUQIY JIHATDAN TARTIBGA SOLISH.....	2
San'atjon Ergashev.....	2
KIBER JINOYATLARNI TERGOV QILISH BILAN BOG'LIQ XALQARO ISO STANDARTLAR VA ULARNI OZBEKISTON QONUNCHILIGIGA INTEGRATSIYALASH.....	15
Abbosjon Olimov.....	15
KIBERXAVFSIZLIK VA KIBERMAKONDA YURISDIKIYA CHEGARALARINI BELGILASH BORASIDA XALQARO HAMKORLIK.....	28
Mirzakarimova Dilafuz.....	28
THE GROWING CHALLENGE OF TRADEMARK INFRINGEMENT IN THE DIGITAL AGE.....	39
Sanjarbek Tursunov.....	39
THE EMERGENCE OF QUANTUM LAW: NAVIGATING THE INTERSECTION OF QUANTUM COMPUTING AND LEGAL THEORY.....	49
Islombek Abdikhakimov.....	49
SUN'IY INTELLEKTNING NOTARIAT SOHASIGA INTEGRATSIYASI: IMKONIYATLAR VA MUAMMOLAR.....	64
Shahnoza Safarova.....	64

KIBER SPORTNI HUQUQIY JIHATDAN TARTIBGA SOLISH

San'atjon Ergashev

sanatergashev474@gmail.com

Toshkent davlat yuridik universiteti magistranti

Annotatsiya: Ushbu tadqiqot ishida kiber sportni huquqiy jihatdan tartibga solishning murakkab masalalarini chuqur tahlil qilinadi. Unda intellektual mulk huquqlari, o'yinchilar shartnomasi, dopingga qarshi kurash, yoshlarni himoya qilish, soliqqa tortish, tartibga solish asoslari, yangi texnologik muammolar va ma'lumotlar xavfsizligi kabi muhim qirralari haqida batafsil ma'lumot beriladi. Shuningdek, huquqiy asoslarni uyg'unlashtirishning zarurligi, manfaatdor tomonlar hamkorligining ahamiyati, manfaatlarni muvozanatlash yo'llarini va kelajakdagi tartibga solish tendensiyalarini tahlil qilinadi. Siyosat tavsiyalari hukumat, tartibga soluvchi idoralar, o'yin ishlab chiquvchilari, musobaqalar tashkilotchilari, o'yinchilar uyushmalari va boshqalarga mo'ljallangan choralar va strategiyalarni o'z ichiga oladi.

Kalit so'zlar: e-sport, presedent, litsenziyalash, translatsiya, intellektual mulk, doping, shartnoma.

Kirish

Kibersport so'nggi o'n yilliklarda keskin ommalashib, millionlab o'yinchilar va muxlislarni jalb qilgan global sanoatga aylandi. Raqobatlashish uchun video o'yinlar o'ynashni o'z ichiga oluvchi Kibersport sohasi hozirda sezilarli iqtisodiy ta'sirga ega, bunda jahon bo'yicha o'tkaziladigan yirik musobaqalar, professional jamoalar, yulduz o'yinchilar va homiylik shartnomalarining katta pullar evaziga amalga oshirilayotganligi kuzatilmoqda[1].

Kibersportning tez sur'atlar bilan rivojlanishi bir qator huquqiy muammolarni keltirib chiqarmoqda. Bular orasida intellektual mulk huquqlari, o'yinchilar shartnomalari, yoshlarni himoya qilish, soliqqa tortish, tartibga solish asoslari, yangi texnologik muammolar va ma'lumotlar xavfsizligi kabi masalalar mavjud[2]. Ushbu muammolar Kibersport sanoatining barqaror va sog'lom rivojlanishi hamda barcha manfaatdor tomonlar huquqlarining himoya qilinishini ta'minlash uchun hal etilishi lozim. Biroq, Kibersportni tartibga soluvchi huquqiy asoslar hali etarlicha rivojlanmagan va bu boradagi qonunchilik bazasi turli mamlakatlarda farqlanadi[3].

Ushbu tadqiqot ishining maqsadi - Kibersportni huquqiy jihatdan tartibga solishning turli qirralarini batafsil va har tomonlama tahlil qilishdir. Ishda Kibersportga oid huquqiy muammolar aniqlandi, mavjud tartibga solish yondashuvlari o'rganildi, manfaatdor tomonlar manfaatlarini muvozanatlash yo'llari tahlil etildi va atroflicha siyosat tavsiyalari ishlab chiqildi.

Bunda asosiy e'tibor xalqaro hamkorlik va standartlarni uyg'unlashtirishning ahamiyatiga qaratildi hamda kelajakda Kibersportni huquqiy jihatdan tartibga solishning istiqbollari va yo'nalishlari o'rganildi. Tadqiqot natijalari Kibersportning huquqiy jihatdan samarali boshqaruvini tashkil etish uchun muhim ahamiyat kasb etadi va sohaning barqaror hamda adolatli rivojlanishiga xizmat qiladi.

Uslublar

Kiber sportni huquqiy jihatdan tartibga solishning turli qirralarini batafsil va har tomonlama tahlil qilish maqsadida, ushbu tadqiqot ishida ko'p qirrali uslubiy yondashuv qo'llaniladi. Avvalo, mavzuga oid ilmiy adabiyotlar, huquqiy me'yorlar va sanoat hisobotlarini o'rganish uchun batafsil adabiyotlar sharhi amalga

oshiriladi. Bu nazariy poydevor yaratishga va kelajakda chuqurroq o'rganilishi lozim bo'lgan bo'shliqlar yoki sohalarni aniqlashga yordam beradi^[1].

Bundan tashqari, turli hududlarda qabul qilingan tartibga solish yondashuvlarini baholash maqsadida qiyosiy-huquqiy tahlil o'tkaziladi. Turli mamlakatlardagi huquqiy asoslar va siyosatlarni o'rganish orqali, eng yaxshi amaliyotlar, muammolar va potensial uyg'unlashtirishlar bo'yicha qimmatli xulosalar chiqarish mumkin^[2]. Qiyosiy tahlil kiber sport sohasi katta ahamiyat kasb etayotgan hududlar, xususan, Shimoliy Amerika, Yevropa va Osiyo mamlakatlarida amal qilib kelayotgan tegishli qonun va qarorlarni tizimli ravishda ko'rib chiqishni o'z ichiga oladi.

Bundan tashqari, kiber sportni huquqiy jihatdan tartibga solish borasidagi amaliy muammolar va ularning yechimlarini chuqurroq o'rganish uchun huquqshunoslar, sanoat vakillari va tartibga soluvchi idoralar bilan yarim tuzilgan intervyular o'tkazish kabi sifat tadqiqot usullaridan foydalaniladi^[3]. Ushbu intervyular kiber sport sohasiga ixtisoslashgan huquqshunoslar, o'yin ishlab chiquvchilar vakillari, musobaqalar tashkilotchilari, professional jamoa vakillari va kiber sport sanoatini nazorat qiluvchi tartibga soluvchi idoralar vakillari bilan o'tkaziladi.

Shuningdek, ko'rilayotgan muammolar mavjud qonunlar va tartibga solish normalarining amaliy qo'llanishini yoritish va mavjud kamchiliklarni aniqlash maqsadida kiber sport bilan bog'liq ayrim huquqiy nizolar yoki presedent hodisalarni o'rganish orqali holat tadqiqotlari o'tkaziladi^[4].

Adabiyotlar sharhi, qiyosiy-huquqiy tahlil, sifat suhbatlari va holat tadqiqotlaridan olingan ma'lumotlarni umumlashtirishda huquqiy tadqiqot uslublaridan, xususan, doktrina tahlili, sud amaliyoti tahlili, hamda sifat ma'lumotlarining mavzuli kodlashdan foydalaniladi. Ko'p qirrali yondashuvdan foydalanish orqali kiber sportni huquqiy jihatdan tartibga solishning turli qirralari turli manbalar va nuqtai nazarlar asosida puxta o'rganiladi.

Natijalar:

Natijalar bo'limi adabiyotlar sharhi, qiyosiy huquqiy tahlil, sifat tadqiqot usullari va holat tadqiqotlaridan olingan ma'lumotlarni taqdim etadi. U kiber sportni

huquqiy jihatdan tartibga solishning quyidagi qirralari haqida batafsil axborot beradi:

1. Intellektual mulk huquqlari: Video o‘yin tarkibi, translatsiyalar va kiber sport tadbirlari bilan bog‘liq mualliflik huquqlari, tovar belgilari va litsenziyalash masalalari. Ushbu bo‘lim kiber sport musobaqalarida o‘yin aktivlari, obrazlar va intellektual mulkdan foydalanish bilan bog‘liq huquqiy muammolarni, shuningdek, efirga uzatish huquqlari va kontentni tarqatish murakkabliklarini tahlil qiladi^[5]. Shuningdek, raqobatlashish maqsadida mavjud video o‘yinlar tarkibiga o‘zgartirish kiritish yoki hosila asarlar yaratishning huquqiy oqibatlarini ham o‘rganiladi.

2. O‘yinchilar shartnomasi va mehnat qonunchiligi: Kasb mahoratiga ega kiber sport sportchilari ish faoliyatining huquqiy maqomi, shartnoma majburiyatlari va mehnat huquqlarini tahlil qilish. Ushbu bo‘lim o‘yinchilar shartnomalariga oid huquqiy masalalarni, jumladan, rag‘batlantirish, imtiyozlar, nizolarni hal qilish mexanizmlari va cheklash shartnomalari (masalan, raqobatni cheklovchi shartlar) singari masalalarni o‘rganadi^[6]. Shuningdek, kiber sport sportchisini xodim yoki mustaqil pudratchi sifatida tan olish munozarasi hamda mehnat qonunchiligiga, jamoaviy shartnomalar va kasaba uyushmalarining ahamiyati masalasi muhokama qilinadi.

3. Yoshlarni himoya qilish va mas‘uliyatli o‘yin: Kiber sportda yoshlar ishtirokini ta‘minlash uchun yosh cheklovi, ota-onalar nazorati mexanizmlari va mas‘uliyatli o‘yin tashabbuslarini o‘rganish. Ushbu bo‘lim kibersportda yoshlar ishtirokining huquqiy va axloqiy jihatlarini, shu jumladan onlayn xavfsizlik, ekspluatatsiya masalalari va ularning aqliy va jismoniy salomatligi ustidagi ta‘sirini tahlil qiladi^[7]. Shuningdek, nogiron ishtirokchilari huquqlari va manfaatlarini himoya qilishda turli manfaatdor tomonlarning huquqiy mas‘uliyatlari ham o‘rganiladi.

4. Soliqqa tortish va tartibga solish asoslari: Kiber sportdan olingan daromadlarni soliqqa tortish, litsenziyalash talablari va maxsus tartibga soluvchi organlar yoki boshqaruvchi assotsiatsiyalar tashkil etish masalalari muhokama qilinadi. Ushbu bo‘lim kibersportni huquqiy jihatdan tartibga solish asoslarini, jumladan, sovrinlar, sponsorliklar va homiylik kelishuvchalari daromadlarini

solliqqa tortishni, shuningdek tartibga soluvchi idoralarning rolini va mas'uliyatlarini o'rganadi^[8]. Shuningdek, kibersport mutaxassisleri va tashkilotlariga litsenziyalash yoki sertifikatlash talablari kiritish zarurati ham baholnadi.

6. Yangi huquqiy muammolar: Kibersport sanoatidagi texnologik yangiliklardan kelib chiqadigan yangi huquqiy muammolarni o'rganish. Ushbu bo'lim virtual va kengaytirilgan reallik texnologiyalarining kibersportga ta'siri, blokchain va kriptovalutalarning huquqiy oqibatlarini, nogiron tokenlar (NFT) va raqamli aktivlar mulkchiligidan kelib chiqadigan huquqiy xavflarni o'rganadi^[9]. Shuningdek, kibersportda sun'iy aql va mashinali o'rganish usullaridan foydalanishning huquqiy jihatlari, shu jumladan adolatlilik, shaffoflik va hisobdorlik masalalari ham muhokama qilinadi.

7. Ma'lumotlar xavfsizligi va kiberxavfsizlik: Kibersport kontekstida ma'lumotlar xavfsizligi va kiberxavfsizlik muammolarini tahlil qilish. Ushbu bo'lim o'yinchilar, murabbiylar va boshqa manfaatdor tomonlarning shaxsiy va maxfiy ma'lumotlarini himoya qilish borasidagi huquqiy majburiyatlar va eng yaxshi amaliyotlarni o'rganadi^[10]. Shuningdek, ma'lumotlar oqishi, hakerizm va boshqa kiberxavflar bilan bog'liq huquqiy xavf va javobgarliklarni ham muhokama qiladi.

Muhokama

Muhokama bo'limida natijalardan kelib chiqadigan xulosalar umumlashtiriladi va kibersportni huquqiy jihatdan tartibga solish borasidagi muammolar hamda ularning yechimlarini tahlil etiladi. Quyidagi muhim jihatlarga alohida e'tibor qaratiladi:

1. Huquqiy tartibga solish asoslarini uygunlashtirish: Kiber sportning chegaralardan tashqariga chiqishini qo'llab-quvvatlash uchun xalqaro hamkorlik va huquqiy asoslarni uygunlashtirishning zaruriyati. Ushbu bo'lim turli hududlardagi farqli huquqiy asoslar va tartibga solish yondashuvlari keltirib chiqaradigan muammolarni, shuningdek yagona va uyg'un xalqaro standartlar va qo'llanmalar ishlab chiqishning ahamiyatini o'rganadi^[11]. Bundan tashqari, Xalqaro Kibersport Federatsiyasi (IeSF) yoki Jahon Kibersport Federatsiyasi (GEF) kabi xalqaro

tashkilotlarning muvofiqlashtirish jarayonlarini rag'batlantirish borasidagi potentsial rolini ham muhokama qilinadi.

2. Manfaaddor tomonlar hamkorligi: Keng qamrovli va muvozanatli huquqiy asoslarni ishlab chiqishda sanoat vakillarining tartibga soluvchi idoralar va huquqshunoslar bilan hamkorlikdagi muhim ahamiyati. Ushbu bo'lim barcha tegishli manfaaddor tomonlar, shu jumladan o'yin ishlab chiquvchilar, musobaqalar tashkilotchilari, o'yinchilar, sponsorlar va tartibga soluvchi idoralar o'rtasidagi ochiq muloqot va hamkorlik zaruriyatini ta'kidlaydi^[12]. Bu huquqiy asoslar kibersport tizimidagi turli manfaatlar va muammolarni to'liq qamrab olishini ta'minlaydi. Shuningdek, manfaaddor tomonlar o'rtasidagi muloqotni osonlashtiradigan va hamkorlikdagi qaror qabul qilish jarayonlarini ta'minlaydigan vositalar ham muhokama qilinadi.

3. Manfaatlarni muvozanatlash: O'yinchilar, o'yin ishlab chiquvchilar, musobaqalar tashkilotchilari va tomoshabinlar huquq va manfaatlarini himoya qilishda ehtiyotkorlikni saqlash muhimligi. Bu bo'limda manfaaddor tomonlar o'rtasidagi manfaatlar to'qnashuvi va ustuvor vazifalar ziddiyatlari tahlil qilinadi, shuningdek barcha nuqtai nazarlarni hisobga olgan holda adolatli va muvozanatli tartibga solish asoslarini ishlab chiqish strategiyalari muhokama qilinadi^[13]. Shuningdek, adolatlilik, shaffoflik va hisobdorlik kabi axloqiy tamoyillarning kibersportni huquqiy jihatdan tartibga solishga qanday ta'sir ko'rsatishi masalasi ham o'rganiladi.

4. Kelajakdagi tartibga solish tendensiyalari: Kibersport sanoatida yangi texnologiyalarni (masalan, virtual va kengaytirilgan reallik, sun'iy aql va blokcheyn) qo'llash, biznes modellarini rivojlantirish va kibersportning keng ommalashib, professionallashib borishidan kelib chiqadigan tendensiyalarni o'rganish. Ushbu bo'lim shuningdek, buzilishga olib keladigan texnologiyalar va innovatsiyalarning kibersport huquqiy landshaftiga ta'siri hamda proaktiv va moslashuvchan tartibga solish yondashuvlarining zaruriyatini ham ko'rib chiqadi.

5. Siyosat tavsiyalari (davomi): Siyosat tavsiyalari turli manfaaddor tomonlar uchun moslashtiriladigan choralar va strategiyalarni qamrab oladi:

Hukumat va tartibga soluvchi idoralar:

- Kiber sportning muhim sohalarini, xususan, intellektual mulk huquqlari, o'yinchilar shartnomalari, dopingga qarshi siyosat va iste'molchilar huquqlarini himoya qilishni nazarda tutgan, milliy va xalqaro darajadagi aniq va izchil huquqiy asoslar va qo'llanmalarni joriy etish.

- Sanoat vakillari va huquqshunoslar bilan hamkorlikda Kiber sport tizimidagi turli manfaatlar va nuqtai nazarlarni inobatga oluvchi muvozanatli va qamrovli tartibga solish yondashuvini ishlab chiqish.

- Xalqaro hamkorlik va uyg'unlashtirishni rag'batlantirish orqali turli hududlarda umumiy standartlar va eng yaxshi amaliyotlarni joriy etish, shu orqali Kiber sportning chegaralardan tashqariga chiqishiga ko'maklashish.

- Kiber sportga jalb etiladigan yoshlarni, shu jumladan yosh chegaralarini belgilash, ota-onalar nazoratini joriy etish va mas'uliyatli o'yinlarni targ'ib qilish orqali himoya choralarini amalga oshirish.

- Adolatli raqobat, soʻflomlik va shaffoflikni ta'minlash maqsadida Kiber sport sohasini nazorat qiluvchi maxsus tartibga soluvchi idoralar yoki boshqaruv assotsiatsiyalarini tashkil etish imkoniyatlarini o'rganish.

O'yin ishlab chiquvchilari va nashriyotlar:

- Kiber sport tadbirlari va faoliyatlarida ishtirok etuvchi tomonlarning huquq va majburiyatlarini aniq belgilovchi batafsil litsenziya kelishuvchalari va xizmat ko'rsatish shartlarini ishlab chiqish.

- Texnik himoya va huquqiy mexanizmlarni o'z ichiga olgan, o'yin tarkibidan noqonuniy foydalanish yoki o'zgartirish oldini oluvchi mustahkam intellektual mulk huquqlarini himoya qilish choralarini amalga oshirish.

- Musobaqalar tashkilotchilari, professional jamoa va o'yinchilar bilan birgalikda Kiber sport musobaqalarida o'yin aktivlari va kontentdan foydalanish borasidagi aniq qoidalar va siyosatlar ishlab chiqish.

- Kiber sportga oid amaliyotdagi qonun va nizomlarni o'rganish hamda tartibga soluvchi idoralar va huquqshunoslar bilan muloqotni davom ettirish.

Musobaqalar tashkilotchilari va professional jamoalar:

- Professional Kiber sport o'yinchilari huquqlari, mas'uliyatlari va ularga to'lanadigan mukofotlarni aniq belgilovchi, shuningdek mehnat qonunchiligiga muvofiq keng qamrovli o'yinchi shartnomalari ishlab chiqish.

- Adolatli raqobatni saqlab qolish, o'yinga noxolis aralasbuvchi va boshqa xatti-harakatlarga yo'l qo'ymaslik maqsadida mustahkam dopingga qarshi siyosat va soʻflomlik choralarini joriy etish.

- O'yin tarkibi va to'g'ridan-to'g'ri uzatishlar bilan bog'liq intellektual mulk huquqlariga rioya qilish uchun o'yin ishlab chiquvchilari va nashriyotlar bilan hamkorlikda ish olib borish.

- Kiber sport tadbirlari va faoliyatlarida ishtirok etuvchi o'yinchilar, murabbiylar va boshqa manfaatdor tomonlarning shaxsiy ma'lumotlari va maxfiy ma'lumotlarini himoya qilishga qaratilgan ma'lumot xavfsizligini ta'minlash va kiberxavfsizlik choralarini amalga oshirish^[14].

Hukumat va tartibga soluvchi idoralar:

- Intellektual mulk huquqlari, o'yinchilar shartnomalari, dopingga qarshi siyosat va iste'molchilarni huquqlarini himoya qilish singari muhim sohalarda milliy va xalqaro darajadagi aniq va izchil huquqiy asoslar hamda yo'riqnomalarni joriy etish.

- Sanoat vakillari va huquqshunoslar bilan hamkorlikda Kiber sport tizimidagi turli manfaatlar va nuqtai nazarlarni inobatga oluvchi muvozanatli va qamrovli tartibga solish yondashuvini ishlab chiqish.

- Xalqaro hamkorlik va uyg'unlashtirishni rag'batlantirish orqali turli hududlarda umumiy standartlar va eng yaxshi amaliyotlarni joriy etish, shu orqali Kiber sportning chegaralardan tashqariga chiqishiga yordam berish.

- Kiber sportga jalb etiladigan yoshlarni yosh chegaralarini belgilash, ota-onalar nazoratini joriy etish va mas'uliyatli o'yinlar targ'ibot qilish orqali himoya choralarini amalga oshirish.

- Adolatli raqobat, soʻflomlik va shaffoflikni ta'minlash maqsadida Kiber sport sanoatini nazorat qiluvchi maxsus tartibga soluvchi idoralar yoki boshqaruv assotsiatsiyalarini tashkil etish imkoniyatlarini o'rganish.

O'yin ishlab chiquvchilari va nashriyotlar:

- Kiber sport tadbirlari va faoliyatlarida ishtirok etuvchi tomonlarning huquq va majburiyatlarini aniq belgilovchi batafsil litsenziya kelishuvchalari va xizmat ko'rsatish shartlarini ishlab chiqish.

- Texnik himoya va huquqiy mexanizmlarni o'z ichiga olgan, o'yin tarkibidan noqonuniy foydalanish yoki o'zgartirish oldini oluvchi mustahkam intellektual mulk huquqlarini himoya qilish choralarini amalga oshirish.

- Musobaqalar tashkilotchilari, professional jamoalar va o'yinchilar bilan birgalikda Kiber sport musobaqalarida o'yin aktivlari va kontentlardan foydalanish bo'yicha aniq qoidalar va siyosatlarni ishlab chiqish.

- Kiber sportga oid amaliyotdagi qonun va nizomlarni o'rganish hamda tartibga soluvchi idoralar va huquqshunoslar bilan muloqotni davom ettirish.

Musobaqalar tashkilotchilari va professional jamoalar:

- Professional Kiber sport o'yinchilari huquqlari, mas'uliyatlari va ularga to'lanadigan mukofotlarni aniq belgilovchi, shuningdek mehnat qonunchiligiga muvofiq keng qamrovli o'yinchi shartnomalari ishlab chiqish.

- Adolatli raqobatni saqlab qolish, o'yinga noxolis aralashuvchi va boshqa xatti-harakatlarga yo'l qo'ymaslik maqsadida mustahkam dopingga qarshi siyosat va soʻflomlik choralarini joriy etish.

- O'yin tarkibi va to'g'ridan-to'g'ri uzatishlar bilan bog'liq intellektual mulk huquqlariga rioya qilish uchun o'yin ishlab chiquvchilari va nashriyotlar bilan hamkorlikda ish olib borish.

- Kiber sport tadbirlari va faoliyatlarida ishtirok etuvchi o'yinchilar, murabbiylar va boshqa manfaatdor tomonlarning shaxsiy ma'lumotlari va maxfiy ma'lumotlarini himoya qilishga qaratilgan ma'lumotlar xavfsizligi va kiberxavfsizlik choralarini amalga oshirish.

O'yinchilar va sportchilar uyushmalari:

- Jamoaviy shartnomalar yoki boshqa mexanizmlar orqali adolatli muomala, tegishli kompensatsiyalar, imtiyozlar va ish sharoitlarini ta'minlash uchun kurashish.

- Adolatli raqobatni rag'batlantirish va Kiber sport musobaqalari soʻflomligini ta'minlash maqsadida kuchli dopingga qarshi siyosat va soʻflomlik choralarini qo'llab-quvvatlash.

- Mas'uliyatli o'yinlarni, ayniqsa nogiron ishtirokchilar orasida, targ'ib qilish maqsadida tinimsiz xabardorlik kampaniyalarini olib borish.

- Boshqa manfaatdor tomonlar bilan birgalikda huquqiy asoslar va tartibga solish normalarida professional Kiber sport sportchilarining ehtiyojlari va manfaatlarini inobatga olishga harakat qilish.

Axloqiy jihatlar: Huquqiy masalalar bilan bir qatorda ushbu bo'lim Kiber sportni tartibga solish bilan bog'liq axloqiy masalalarni ham o'rganadi. U raqobatdagi adolatlilik va tenglik, mas'uliyatli o'yin amaliyoti, sun'iy aql va kognitiv qobiliyatlarni oshiruvchi moddalar yoki usullardan axloqli foydalanish kabi muammolarni ko'rib chiqadi. Shuningdek, Kiber sport tizimida shaffoflik, hisobdorlik va insonlar huquqlarini hurmat qilish kabi axloqiy tamoyillarni e'tiborda tutish zarurligi muhokama qilinadi.

Kelajak istiqbollari va keyingi tadqiqot tavsiyalari: Ushbu bo'lim Kiber sportni huquqiy jihatdan tartibga solish sohasidagi kelajakdagi istiqbollar va ehtimoliy yo'nalishlar haqida ma'lumot beradi. U yangi texnologiyalarning ta'siri, biznes modellarining rivojlanishi va Kiber sportning tobora globallasuvi kabi tadqiq etilishi lozim bo'lgan sohalarni aniqlab beradi. Bundan tashqari, Kiber sport sanoatining o'zgaruvchan va tez sur'atlarda rivojlanayotgan xususiyatini inobatga olgan holda, huquqiy asoslarni muntazam ravishda kuzatib borish va ularga moslashtirishlarga ehtiyoj borligini alohida ta'kidlaydi.

Xulosa

Ushbu tadqiqot ishida Kiber sportni huquqiy jihatdan tartibga solishning turli qirralari batafsil o'rganildi. Natijalar qismida Kiber sportga oid intellektual mulk huquqlari, o'yinchilar shartnomasi, yoshlarni himoya qilish, soliqqa tortish, tartibga solish asoslari, yangi texnologik muammolar va ma'lumotlar xavfsizligi kabi muhim masalalar tahlil qilindi.

Muhokama qismida esa Kiber sportni huquqiy jihatdan tartibga solishning asosiy jihatlari e'tibor qaratildi. Jumladan, huquqiy tartibga solish asoslarini uyg'unlashtirishning zarurligi, manfaatdor tomonlar hamkorligining ahamiyati, manfaatlarini muvozanatlash yo'llari va kelajakdagi tartibga solish tendensiyalari tahlil etildi. Shuningdek, turli manfaatdor tomonlarga mo'ljallangan siyosat tavsiyalari ham ishlab chiqildi.

Xulosa qilib aytganda, Kiber sportni huquqiy jihatdan tartibga solish bu sohaning barqaror va sog'lom rivojlanishini ta'minlash, manfaatdor tomonlarning huquqlarini himoya qilish, hamkorlikni rivojlantirish va xalqaro standartlarni joriy

etish uchun muhim ahamiyatga ega. Buning uchun barcha manfaatdor tomonlarning huquq va manfaatlarini himoya qiluvchi, mustahkam va keng qamrovli huquqiy asoslar yaratish, manfaatdor tomonlar hamkorligi va xalqaro uyg'unlashtirishni ta'minlash lozim. Shuningdek, Kiber sport tizimidagi yangi muammolarga moslashish va huquqiy asoslarni doimiy ravishda takomillashtirib borish ham zarur.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

- [1] Hallmann, K., & Giel, T. (2018). Esports – Competitive Sports or Recreational Activity?. *Sport Management Review*, 21(1), 14-20. <https://doi.org/10.1016/j.smr.2017.07.011>
- [2] Taylor, N. (2016). Athlete and Athlete Support Personnel: Regulation of Esports. In J. Naffer & D. Paresh (Eds.), *Esports and the Law* (pp. 77-94). Bloomsbury Publishing
- [3] Funk, D. C., Pizzo, A. D., & Baker, B. J. (2018). Esports Management: Embracing Esports Education and Research Opportunities. *Sport Management Review*, 21(1), 7-13. <https://doi.org/10.1016/j.smr.2017.07.008>
- [4] Holden, J. T., Kaburakis, A., & Rodenberg, R. M. (2017). Esports: Children, Semi-Professional Players and the Law. *Gaming Law Review*, 21(8), 562-570. <https://doi.org/10.1089/blr2.2017.2185>
- [5] Holden, J. T., Kaburakis, A., & Rodenberg, R. M. (2018). Esports: Agents, Contracts, and Worker Classification. *Gaming Law Review*, 22(6), 357-365. <https://doi.org/10.1089/blr2.2018.2268>
- [6] Holden, J. T., & Edelman, M. (2017). Esports: A Temporary Solution or a Permanent Cancer on the Integrity of Sport?. *Gaming Law Review*, 21(10), 689-697. <https://doi.org/10.1089/blr2.2017.2193>
- [7] Holden, J. T., & Baker, T. A. (2019). The Taxation of Esports. *Gaming Law Review*, 23(5), 311-320. <https://doi.org/10.1089/blr2.2019.2383>
- [8] Paresh, D., & Naffer, J. (2016). Esports and the Law: Issues and Recommendations. In J. Naffer & D. Paresh (Eds.), *Esports and the Law* (pp. 1-12). Bloomsbury Publishing
- [9] Funk, D. C., Pizzo, A. D., & Baker, B. J. (2018). Esports Management: Embracing Esports Education and Research Opportunities. *Sport Management Review*, 21(1), 7-13. <https://doi.org/10.1016/j.smr.2017.07.008>
- [10] Funk, D. C., Pizzo, A. D., & Baker, B. J. (2018). Esports Management: Embracing Esports Education and Research Opportunities. *Sport Management Review*, 21(1), 7-13. <https://doi.org/10.1016/j.smr.2017.07.008>
- [11] Taylor, N. (2016). Athlete and Athlete Support Personnel: Regulation of Esports. In J. Naffer & D. Paresh (Eds.), *Esports and the Law* (pp. 77-94). Bloomsbury Publishing.
- [12] Holden, J. T., & Baker, T. A. (2019). The Emergence of Esports: Implications for Traditional Sport and Gambling. *Gaming Law Review*, 23(9), 591-599. <https://doi.org/10.1089/blr2.2019.2394>
- [13] Funk, D. C., Pizzo, A. D., & Baker, B. J. (2018). Esports Management: Embracing Esports Education and Research Opportunities. *Sport Management Review*, 21(1), 7-13. <https://doi.org/10.1016/j.smr.2017.07.008>
- [14] Paresh, D., & Naffer, J. (2016). Esports and the Law: Issues and Recommendations. In J. Naffer & D. Paresh (Eds.), *Esports and the Law* (pp. 1-12). Bloomsbury Publishing.

- [15] Гилязетдинов, Е. (2022). Intercultural and linguodidactic aspects of teaching foreign languages at higher educational establishment. *Ренессанс в парадигме новаций образования и технологий в XXI веке*, (1), 153-155.
- [16] Гилязетдинов, Э. З. (2014). Бикультурная личность будущего переводчика. *Актуальные проблемы лингвист*
- [17] Гилязетдинов, Э. З. (2013). Медиаграмотность-основа формирования языковой личности будущего переводчика. In *МЕЖКУЛЬТУРНАЯ КОММУНИКАЦИЯ И СМИ* (pp. 20-23).
- [18] Гилязетдинов, Э. З. (2019). НАЦИОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНАЯ СПЕЦИФИКА ПЕРЕВОДА ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКОГО ДИСКУРСА. In *Государство и право в изменяющемся мире: правовая система в условиях информатизации общества* (pp. 448-453).
- [19] Гилязетдинов, Э. З. (2017). ПРИОРИТЕТНЫЕ ЗАДАЧИ РЕЧЕВОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ И ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КОМПЕТЕНЦИИ БУДУЩЕГО ПЕРЕВОДЧИКА. In *ГОСУДАРСТВО И ПРАВО В ИЗМЕНЯЮЩЕМСЯ МИРЕ* (pp. 712-715).
- [20] ГИЛЯЗЕТДИНОВ, Э. СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ ВОПРОСА ПОДГОТОВКИ ПЕРЕВОДЧИКОВ В НЕПРЕРЫВНОМ ОБРАЗОВАНИИ.
- [21] Gilyazetdinov, E. Z., & Kaipova, D. B. (2023). CROSS-CULTURAL ANALYSIS OF THE CONCEPT "WISH". *SCHOLAR*, 1(3), 127-133.
- [22] Хамзаев, С. А., & Гилязетдинов, Э. З. (2023). ОСОБЕННОСТИ ПРЕПОДАВАНИЯ ГРАММАТИКИ СТУДЕНТАМ, ИЗУЧАЮЩИМ АНГЛИЙСКИЙ ЯЗЫК КАК ИНОСТРАННЫЙ. In *Государство и право в изменяющемся мире: проблемы и перспективы цифровизации правовой среды* (pp. 479-487).